

**МИНИСТЕРСТВО НА ТРАНСПОРТА,
ИНФОРМАЦИОННИТЕ ТЕХНОЛОГИИ И СЪБЩЕНИЯТА
ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ „МОРСКА АДМИНИСТРАЦИЯ“**

ОДОБРЯВАМ:.....

/к.д.п. инж. Н. Апостолов/

Изпълнителен директор на
ИА „Морска администрация“

.....10.09.2009 г.

ПРОГРАМА

за обучение на кандидатите за
придобиване на правоспособност „Палубен боцман“
(минималните изисквания)

1. Предмет на програмата

Програмата за обучение е предназначена за подготовка на палубни боцмани (квалифицирани моряци) по смисъла на Правило II/5 на Конвенция STCW 78, както е изменена и Кодекса STCW, таблица А-II/5, за нуждите на морското корабоплаване, и съответства на изисквания в чл. 37, т. 10, буква „а“ на Наредба №6 за компетентността на морските лица в Република България от 22.11.2007 г. подготвителен курс.

Успешното преминаване на обучение по тази програма е задължително условие за явяване на изпит пред ИА „Морска администрация“ за придобиване на тази правоспособност.

Обучението се провежда в обучаващи институции, както са определени в глава шеста, раздел I-ви на Наредба №6. Обучаващите институции подготвят своите програми за обучение като задължително включват всички теми в обема изложен в тематичната програма. Обучаващите институции могат да добавят допълнителни теми в обем, какъвто сметат за необходим и/или да увеличават часовете на обучение.

Представената за утвърждаване програмата за обучение се придружава от разписание за провеждане на теоретичната и практическа подготовка.

2. Цели

Настоящата програма има за цел чрез предвиденото в нея обучение курсистите да придобият знания, умения и практически опит, които да им позволят да допринасят за осигуряване безопасността на корабоплаването, живота и здравето на хората на борда, опазване на морската среда от замърсяване и имуществото на море, чрез овладяване на теоретични знания и практически умения по:

- познаване и прилагане правилата за предпазване съдовете от сблъскване на море;
- работа със средствата за комуникация, включително комуникации при бедствие;
- устройство, поддръжка и ремонт на корпус, палубни механизми и съоръжения, рангоут и такелаж;
- познания и умения по корабни товари и товарни операции;
- борба с аварийни ситуации на кораба и грижа за лицата на борда;
- предотвратяване на замърсяването на морската среда;
- изискванията на нормативни документи, регулиращи безопасността на корабоплаването и опазване на морската среда от замърсяване.

3. Входни стандарти

Кандидатите за участие в курса за обучение трябва да отговарят на следните условия:

- образование – най-малко средно;
- морска правоспособност „Корабен рулеви“;
- плавателен стаж 12 месеца на кораби над 500 БТ на длъжност „корабен рулеви“ или плавателен стаж 18 месеца като „моряк“;
- здравословна годност удостоверена с медицинско свидетелство издадено от одобрено от министъра на транспорта медицинско заведение в съответствие с Наредба за медицинско и психофизиологическо освидетелстване на кандидатите за работа и преосвидетелстване на работещите в търговския флот и океанския риболов на Р. България;
- познания по английски език, най-малко на ниво начинаещи (18 – 22 точки / 60%) по система „Марлинс“, удостоверени със сертификат.

4. Организация на обучението

Програмата за подготовка е съставена от четири функции, съдържащи отделни модули. Лицата притежаващи плавателен стаж 12 месеца на длъжност „Корабен рулеви“ се освобождават от упражнения и практика по модули: 2.1 и 3.1.

Обучаващите институции организират провеждането на практиката по модули 3.2.2 и 3.2.4 в съответния курс на обучение и осигуряват ръководител на практиката. Практическата подготовка по модули 3.1.1.4 и 3.2.2 може да се проведе и на кораб с изправни устройства и системи намиращ се извън експлоатация.

5. Документиране

Обучаващата институция съставя, довежда до знанието на обучаемите и изпраща в съответната дирекция „Морска администрация“ разписание за провеждане на учебните занимания и разписание за практическата подготовка.

Обучаващата институция изготвя и води присъствен дневник за всеки провеждан подготвителен курс. Преди започване на подготвителния курс, обучаващата институция изпраща в съответната дирекция „Морска администрация“ списък на включените в курса обучаеми. Курсистите, които пропуснат повече от 10% от часовете по теория или практика не се допускат до изпит.

Обучаващата институция поддържа в продължение на 5 години документацията на всеки провеждан подготвителен курс, която включва списък на допуснатите кандидати, присъствен дневник със запис за проведените учебни занимания и преподаватели и текущи оценки, документиране на практическите занятия, имената на корабите, където е провеждана практическата подготовка. Протокола от вътрешния изпит се съхранява в продължение на 10 г.

Курсистите, които успешно са завършили курса на обучение, получават от обучаващата институция Удостоверение по формата на Приложение №1.

6. Изисквания към преподавателите

Преподавателите по теория и практическа подготовка трябва да притежават морска правоспособност не по-ниска от „Вахтен помощник капитан“ на кораб над 500 БТ, отговарящи на изискванията на Правило I/6 на Конвенция STCW 78, както е изменена и да са преминали ИМО моделен курс 6.09 и да притежават съответното свидетелство. Допълнително, преподавателите извършващи оценка и провеждащи вътрешен изпит трябва да са преминали ИМО моделен курс 3.12 и да притежават съответно свидетелство.

7. Технически средства за обучение

1. Лекционни зали и помещения за практически упражнения отговарящи на санитарно-хигиенните условия изложени в Наредба №7 и Правилник за безопасността на труда в училищата, учебно-възпитателните заведения и техникумите В-10-01-01 на Министерство на народната просвета от 1973 г. и освидетелствани по съответния ред.

2. Инструменти, най-малко три вида със съответните инструкции за работа, за подготовка на повърхности за боядисване (механични електрически и въздушни машини за сваляне на ръжда, песъкоструен апарат, механични четки два вида и т. н.)

3. Най-малко два вида механични бояджийски инструменти със съответните инструкции за работа, ръчни инструменти и консумативи за обработка и поддръжка на метални и дървени повърхности;

4. Такелажни инструменти - свая за заплитане на растителни въжета и проволки, чук 5 кг., дървен/гумен чук, секач, коуши, материал за направа на марки (по броя на обучаемите в групата за практически занятия) - принадлежности (предпазни ръкавици и очила) и материали (растителни въжета с различна обиколка и оплетка с дължина най-малко 10 м., въжета от изкуствени материали с различна обиколка и оплетка с дължина най-малко 10 м., стоманени проволки с различен диаметър и направа с дължина най-малко 10 м.);

5. Механични рулетки за измерване височината на течности в танкове – най-малко два броя;

6. Калибровъчни таблици за определяне количеството на течности в танкове – по 1 бр. на всеки обучаем;

7. Действащ магнитен компас с пеленгатор – 1 бр.;

8. Международен сигнален свод – по 1 бр. на двама обучаеми;

9. Международни правила за предпазване съдовете от сблъскване – по 1 бр. на обучаем;

10. Правила на ИАЛА – по 1 бр. на обучаем;

11. Хидрозащитен костюм – 2 бр.;

12. Термозащитен костюм – 2 бр.

13. Комбиниран със спасителна риза хидрозащитен костюм – 2 бр.

14. Спасителни ризи – 2 бр.

15. Надувни спасителни ризи – 2 бр.

16. Табла и схеми по 1 брой на: - системи за определяне световните посоки - кръгова, полукръгова и румбова; схеми на рулеви устройства; схеми на автопилоти; плаващи навигационни знаци; вид и значение на флагите от МСС; общо устройство на плавателен съд; котвени устройства; спасителни средства и спускови устройства; корабни въжета и проволки, морски възли и заплетки; такелажно обзавеждане; рангоут и такелаж с наименованията им;

17. Каталог ISSA – 1 бр.

18. Шрайбпроектор или мултимедиен проектор за представяне на схеми;

19. Компютър/лаптоп.

8. *Оценяване на придобитите знания и умения в курса на подготовка*

Оценяването на знанията се извършва текущо, след завършване на всеки модул, по време на практическите занятия и се регистрира в съответствие с вътрешните правила на обучаващата институция. Критериите за оценка се предлагат от обучаващата институция заедно с програмата за подготовка за одобряване от ИА „Морска администрация”.

Подготвителния курс завършва с вътрешен изпит, (крайно оценяване) представляващ писмен изпит по целия учебен материал и практически изпит по корабни такелажни и бояджийски работи, управление на руля, швартови операции, заставане и снамане от котва.

Оценяването се извършва от комисия изключваща водещите подготвителния курс преподаватели и инструктори.

9. *Литература за подготовка*

1. Издание на под-комитет STW 38/17, ANNEX 7 (Training Requirements for certification of ratings as able seafarer) на ИМО;

2. Корабно такелажно дело, Христо Кукенски, 1980 г.

3. Корабно дело, С.Дончев, 1980г.

4. Управление и техническа експлоатация на кораба, А.Аносов, 1976г.

5. Навигация и лоция, Димитър Симеонов, Петър Софийски, 1999 г.

6. Устройство на кораба, М.Бъчваров, М.Жеков, Н.Люцканов, 2000 г.

7. МППСМ 1972-1995 система IALA, Ал. Първанов, 2005г.

8. Конвенция за международните правила за предпазване от сблъскване на море -1972 г. Издадена от Министерството на транспорта и съобщенията, обн., ДВ бр. 17 от 21.02.2003 г.;

9. Учебни помагала и издания по отделните дисциплини на „Варненска морска гимназия” - Св.Николай Чудотворец, „Професионална гимназия по морско корабоплаване и риболов”, Св.Никола - Бургас, „Български морски квалификационен център” – Варна, „Технически университет” – Варна и „Висше военно-морско училище” – Варна.

**ТЕМАТИЧЕН ПЛАН
НА ПОДГОТВИТЕЛЕН КУРС ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРАВОСПОСОБНОСТ
„ПАЛУБЕН БОЦМАН”**

№	НАИМЕНОВАНИЕ НА ФУНКЦИЯТА	ЧАСОВЕ			
		лек- ции	упраж- нения	прак- тика	Σ
1.	Функция „Корабоводене” на изпълнителско ниво (не се изисква за „корабен рулеви”)				
2.	Функция „Обработка и подреждане на товара” на изпълнителско ниво	18	1	8	27
2.1	Модул „Корабните товарни помещения”	6	-	8	14
2.2	Модул „Обработка и укрепване на товарите”	5	-	-	5
2.3	Модул „Опасни товари, обозначаване и идентификация на опасните товари (IMDG)”	5	1	-	6
2.4	Модул „Грижа за товарите по време на преход и престой”	2	-	-	2
3.	Функция „Управление операциите на кораба и грижа за лицата на борда” на изпълнит. ниво	55	25	24	104
3.1	Модул „Палубно оборудване и съоръжения и безопасна работа с тях”	21	19	18	48
3.2	Модул „Грижи за здравето и мерки за безопасност при работа”	31	6	16	53
3.3	Модул „Мерки за предпазване на морето от замърсяване”	3	-	-	3
4.	Функция „Поддръжка и ремонт” на изпълнителско ниво	23	6	-	29
4.1	Модул „Подготовка на метални и дървени повърхности за боядисване”	7	1	-	8
4.2	Модул „Бояджийски работи”	7	1	-	8
4.3	Модул „Грижи за палубно оборудване и съоръжения”	9	4	-	13
5.	Заключителен изпит				
	Общо за програмата:	96	32	32	160

**ТЕМАТИЧНА ПРОГРАМА ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБУЧЕНИЕ ПО ФУНКЦИИ
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРАВОСПОСОБНОСТ
„ПАЛУБЕН БОЦМАН”**

№	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМАТА	ЧАСОВЕ			
		лек- ции	упраж- нения	прак- тика	Σ
1	ФУНКЦИЯ „КОРАБОВОДЕНЕ”				
2.	ФУНКЦИЯ „ОБРАБОТКА И ПОДРЕЖДАНЕ НА ТОВАРА”				
2.1.	Модул „Корабните товарни помещения”	6	-	8	14
2.1.1	Товарни помещения на сухотоварен кораб, видове, устройство. Подготовка на товарните помещения, танкове и палуби за приемане на товар. Почистване след разтоварване (начини и устройства). Оглед и докладване за дефекти и повреди. Мерки за безопасност при подготовка, почистване и огледи.	3	-	-	-
2.1.2	Корабни люкови закрития, предназначение и видове. Устройство на класическо закритие тип „Мак Грегор” на хидравлично сгъващо се закритие и странично отварящо се люково закритие. Подготовка за отваряне, отваряне и укрепване, затваряне и укрепване за преход. Ползвани инструменти и съоръжения.	3	-	8	-
2.2	Модул „Обработка и укрепване на товарите”	5	-	-	5
2.2.1	Захватни устройства и приспособления за товарене и разтоварване. Изисквания към устройствата и приспособленията – освидетелстване, маркировки.	2	-	-	-
2.2.2	Способи и начини за укрепване на различни видове товари, включително палубни товари. Видове приспособления за укрепване на различни видове товари, изисквания към същите, наименование на английски език.	2	-	-	-
2.2.3	Задължения на палубна команда по време на товарене и разтоварване. Талиманене на различни видове товари. Контрол по време на товарене/разтоварване.	1	-	-	-
2.3	Модул „Обозначаване и идентификация на опасните товари (IMDG)”	5	1	-	6
2.3.1.	Класове опасни товари. Опасности, които носят отделните класове опасни товари.	2	-	-	-
2.3.2.	Маркировка на опасните товари.	1	1	-	-
2.3.3.	Специални изисквания и мерки за безопасност на екипажа при превоза на опасни товари.	2	-	-	-
2.4	Модул „Грижа за товарите по време на преход и престой”	2	-	-	2
2.4.1.	Изисквания за безопасност и сигурност на товара по време на преход.	1	-	-	-
2.4.2.	Задължения на палубна команда за извършване на проверки на товара по време на превоза.	1	-	-	-
	Общо за функция 2:	18	1	8	27

3.	ФУНКЦИЯ: „УПРАВЛЕНИЕ ОПЕРАЦИИТЕ НА КОРАБА И ГРИЖА ЗА ЛИЦАТА НА БОРДА”				
3.1	Модул „Палубно оборудване и съоръжения и безопасна работа с тях”	21	19	8	48
3.1.1	Корабни палубни устройства и съоръжения - типове, наименование на основните възли на български и английски език, предназначение и основни характеристики. Подготовка за работа, проверка на основните възли и елементи и доклади. Правила за безопасна работа, укрепване за преход. Задължителни обозначения/надписи на устройствата и съоръженията.	2	-	-	-
3.1.1.1	Корабни товарни кранове - max/min ъгъл на работа на стрелата, хоризонтален ъгъл, max допустим товар. Начин на работа - вдвоен и единичен кран. Визуални сигнали за командване на краниста.	1	1	-	-
3.1.1.2	Корабни товарни стрели - max/min ъгъл на работа на стрелата, хоризонтален ъгъл, max допустим товар, настройване на единична стрела, настройване за работа на „телефон”.	2	4	-	-
3.1.1.3	Корабни швартови лебедки и котвени механизми - шпил и брашпил, комбинирани котвено-швартови механизми. Видове задвижвания и предимства и недостатъци, ограничителни условия за работа. Обезопасяване на море и работа в аварийна ситуация. Котвени вериги, маркировка на ключовете, маркировка на класификационната организация, поддържане на котвените и швартовите механизми. Сигнали и команди при заставане/снемане от котва на български и английски език.	1	1	-	-
3.1.1.4	Швартово устройство, кнехтове, клозове, битенги, роулси, швартови барабани, швартови въжета, проволки, проводници и хвъргала . Правила за безопасна работа при швартоване. Команди при швартоване/ отшвартоване на български и английски език.	2	-	8	-
3.1.1.5	Водонепроницаеми люкове, врати и прилежащото оборудване. Правила за ползване при престой на кей и при преход на море. Оглед и докладване за дефекти и повреди.	1	-	-	-
3.1.1.6	Корабни въжета: - видове, според материала от който са направени, конструкцията и предназначението им. Морски възли, случаи при които се прилагат: незатягащи се възли, възли за съединяване на въжета, затягащи се възли, незатягащи се примки, затягащи се примки, бързо развързващи се възли, съединяване на въжета и проволки чрез заплетки. Безопасно манипулиране с въжетата на кораба, поддържане и съхранение. Сертификати на въжета. Проверка и оценка на годността на въжета и проволки.	3	12	-	-
3.1.2	Корабни системи: - сантинна, баластна, водна противопожарна, системи за свързка, контрол и управление. Трюмна вентилация. Вентилация на служебни помещения. Мерене и определяне количествата течности в баластни танкове, водни танкове и сантини. Определяне количествата на течностите с калибровъчни таблици.	6	1	-	-

3.1.3.1	Пилотски трап и подежник. Комбиниран пилотски трап. Предназначение и устройство. Изисквания в гл.V на SOLAS към пилотския трап и подежник. Организация по приемането и мерки за безопасност при приемане на пилот от пилотски катер.	2	-	-	-
3.1.3.2	Корабен трап. Предназначение и видове. Поставяне, оборудване и укрепване по походно. Мерки за безопасност при установяване на корабния трап. Сходни, съоръжаване и укрепване.	1	-	-	-
3.2	Модул „Грижи за здравето и мерки за безопасност при работа”	31	6	16	53
3.2.1	Работа на височина, зад борда, с „боцмански” стол, на скеле, с осигурително въже, в трюмове и танкове, при използване на електрически и други механични средства, с опасни и вредни химикали и субстанции.	3	-	-	-
3.2.2	Спасителни средства на кораба. Лично и колективно спасително и предпазно имущество. Изисквания към спасителните лодки и бързоходните спасителни лодки, спасителните плотове, спасителните кръгове, спасителни ризи, хидрозащитни и термозащитни костюми.	8	2	8	-
3.2.3	Подготовка, организация и процедури за извършване на огневи работи, влизане в затворени пространства и при използване на пестициди. Дихателно-изолиращи апарати, проверка преди ползване, начин на ползване и поддържане на апаратите. Изисквани документи и свидетелства.	8	2	-	-
3.2.4	Борба за живучест на кораба. Борба с нахлуваща вода. Борба с пожар на борда. Оборудване и съоръжения. Действия по подготовка на кораба за плаване в щормово време.	8	2	8	-
3.2.5	Поддържане хигиената на кораба: - изисквания по отношение на личната и обща хигиена на жилищни, битови и служебни помещения. Изисквания и проверки на помещения за съхраняване на хранителни продукти и питева/миева вода. Инсекти и гризачи на кораба.	2	-	-	-
3.2.6	Предпазване от злополуки на борда. Инструктажи. Тренировки. Разследване и описване на злополуки.	2	-	-	-
3.3	Модул „Мерки за предпазване на морето от замърсяване”	3	-	-	3
3.3.1	Нормативни документи, регламентиращи предпазване на морето от замърсяване. Режим и санкции при нарушение. Корабни технически средства за предпазване от замърсяване и безопасна работа с тях.	1	-	-	-
3.3.2	Видове твърди отпадъци по Анекс IV на МАРПОЛ. Правила за съхранение и предаване на отпадъци. Условия при които определени видове могат да се изхвърлят в морето.	2	-	-	-
	Общо за функция 3:	55	25	24	104
4.	ФУНКЦИЯ: „ПОДДЪРЖАНЕ И РЕМОНТ”				
4.1	Модул „Подготовка на метални и дървени повърхности за боядисване”	7	1	-	8

4.1.1	Технологии за подготовка на метални и дървени повърхности за боядисване. Начини и средства за борба с корозията. Анतिकорозионна защита на метални повърхности. Защита на дървените повърхности от гниене и инсекти.	3	-	-	-
4.1.2	Грундове, почистващи препарати и разреждатели – видове, свойства и качества, маркировки, срок на годност, правила за съхранение и правила пожарна безопасност.	2	-	-	-
4.1.3	Ръчни, пневматични и електрически уреди и приспособления за подготовка на повърхности. Подготовка за работа на механичните инструменти за сваляне на ръжда.	2	1	-	-
4.2	Модул „Бояджийски работи“	7	1	-	8
4.2.1	Технологии на бояджийските работи, начини на нанасяне на грундове и бои в зависимост от типа им. – боядисване на дървени, пластмасови и метални повърхности, боядисване на вътрешни помещения, на палуби и палубни устройства, боядисване на бордове.	3	-	-	-
4.2.2	Видове бои, разреждатели и оборудване за извършване на бояджийски работи – свойства и качества, маркировки, срок на годност, правила за съхранение. Подготовка и работа с бояджийски инструменти.	2	1	-	-
4.2.3	Боядисване на док. Прилагане изискванията за безопасност на производителя и на корабните инструкции за безопасност при извършване на бояджийски работи.	2	-	-	-
4.3	Модул „Грижи за палубно оборудване и съоръжения“	9	4	-	13
4.3.1	Рутинни проверки, обслужване и ремонт на люкови закрития на товарните помещения и механизмите им, входни люкове, водонепроницаеми врати, противопожарни врати.	2	1	-	-
4.3.2	Рутинни проверки, обслужване и ремонт на противопожарното оборудване – шлангове, струйници, преносими пожарогасители, ПП табла	2	1	-	-
4.3.3	Рутинни проверки, обслужване и ремонт на спасителни лодки/дежурни лодки, спасителни плотове, тяхното оборудване и снабдяване и спусковите им устройства.	2	1	-	-
4.3.4	Планиране и организация на работата на палубна команда. Подготовка на материали и информация за изготвяне на ремонтна дейност, заявка за материали и технически средства. Работа с ISSA catalogue.	2	1	-	-
4.3.5	Поддържане и ремонт на ръчни и механични инструменти и приспособления, използвани в работата на палубна команда при изпълнение на дейностите по 2-ра, 3-та и 4-та функции.	1	-	-	-
	Общо за функция 4:	23	6	-	29
	Общо за програмата:	96	32	32	160